

הלבנות בית הכנסת סימן קנר

מג

באר הגולה

י' חש"א כ' שם
מנורחלמי ל' רבני
י' תתס בתיב :

באלו (יט) התנו דמי (תרומתהדשן סימן רנ"ג וב"י): ט' המתנדבים ספר-תורה ומניחים מטפחות בבית-הכנסת. מתר להשפמש בהן כל ספר וספר. (לח) שְׁלֹדַעַת פֶּלֶן הַקִּדְשׁוֹ. אָבֵל הַמְנִיחִים בְּבֵיתָם וְאֶחָדָם מִקְדִּישֵׁינָו. בִּינָן שְׁעֹלְדַעַת אִתּוֹ סֵפֶר נַעֲשֶׂה וְנִשְׁתַּמֵּשׁ בוֹ אִתּוֹ סֵפֶר. (לט) אָסוּר לְהַנִּיחוֹ בְּסִפְר־תּוֹרָה אֲחֵרָה. (מ) וְיִשׁ מִתִּירִים * (וכן נוהגין עכ"ש, (מא) משום לב בית-דין מתנה עליהם, לנהו פך): י' הנוהגים להניח עטרות ספר-תורה בראש הקורא בסיום התורה (מב) אין מוחין בידם, אָבֵל הַמְנִיחִים אוֹתָם בְּרֵאשֵׁי חֲתָנִים דְּעֵלְמָא מוֹחִין (יג) בְּיָדָם: י"א * לְגִירוֹת שֶׁל (יד) שְׁעוּדָה (מג) שְׁנַתְנָם הַגּוֹלִים לְעִבּוּדַת אֱלִילִים. (מד) וְכֵן שְׂמִישָׁן וְנִתְנָם אוֹ מִכְרָן לִישָׁאֵל. אָסוּר לְהַדְלִיקָם (טו) (מה) בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת: הגה (מו) אף-על-פי שמתרים להדיוט. מומר עובד-כוכבים שנתן

באר היטב

כתב האסור לקח ספר ולהניחו תחת ספר אחר כדי להגביהו שהיא גזירה לראות לעין בתוכו, אמ"כ מנח הספר כבר או מתר להניח השני על גביו, ע"כ, ומ"א כסב דמפר ומכ"ש קשעושה ללמד ממנו. כי בס"ח: לא יקראט קנטרם על הספר. לפי שאין קרשה לקנטרם עד שיכתבו בו, וכי המ"א: משמע דקשכרוב בו מתר להניח עליו. אם התפרה וז"ל וז"ל וז"ל, יכול ללמד מתר להניח ספר א' להיות עליו, אָבֵל שְׁלֹא לַעֲרֹךְ אָסוּר לְהַנִּיחַ בוֹ, ס"ח סי' תתצ"ח. לא עזר קנטרסם בספר ולא יכתב קשכרובתיו בספר ולא יקשה בו הקלמוס. ס"ח שם. כי המ"א תמיה על גזרתי הדור שאין מוחין בהעושי

משנה ברורה

או הגזקרים בשקונין אינה דבר, להחנות שיהיו בשאים להשפמש בהם [מ"א]: ט' (לח) שְׁלֹדַעַת פֶּלֶן הַקִּדְשׁוֹ. וְכִלְשָׁכֵן מִטְּפָחוֹת שֶׁהַגּוֹזְרִים קוֹנִים אוֹתָם לַעֲרֹכֵי הַסְּפָרִים שֶׁבְּבֵית-הַכְּנֶסֶת, בּוֹדָאֵי לְדַעַת פֶּן נִתְקַדְשׁוּ לְכַתְּחֵלָה שֶׁיֵּהָא מִתֵּר לְחַנֵּם מִסְּפֶר לְסִפְרֵ: (לט) אָסוּר לְהַנִּיחוֹ וְכוּ'. משום (לג) דכל שנוי מקדשה לקדשה אסור, אם לא להמורה ממנו: (מ) וְיִשׁ מִתִּירִים. בִּינָן שְׁעֹלְדַעַת-כֵּל פִּנְיָם אֵינוֹ מוֹרִידָה מִקְדָּשָׁתָהּ⁴⁶: (מא) מִשׁוּם לֵב בֵּית-דִּין וְכוּ'. רוּצָה לוֹמַר: (לב) אף-על-גב דמצד הדין ראוי לפסק בהעושה הראשונה שהיא דעת רב הפוסקים דשנוי מקדשה לקדשה עשושה לה אסור, מכל מקום הלא מתר משום לב בית-דין וכו': י' (מב) אֵין מוֹחִין בְּיָדָם. שְׂאֵנִי אוֹמַר: לֵב בֵּית-דִּין מִתְּנָה עַל זֶה בְּמִקּוּם שֶׁנֶּהְגוּ כֵן בִּינָן שְׂמִישָׁתְּמִישָׁן לְכַבּוֹד הַתּוֹרָה, אָבֵל בְּרֵאשֵׁי חֲתָנִים דְּעֵלְמָא לֹא, שְׂאֵין אָדָם מִתְּנָה בְּעֵטְרוֹת שֶׁהֵן תְּשִׁמִּישֵׁי קִדְשָׁה לְכַבּוֹד הַסְּפָר־תּוֹרָה שֶׁיֵּהָא מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן הַדְּיוּט לְכַבּוֹד עֲצֻמוֹ, אָבֵל אִם הֵחֲנוּ בְּהַדְּיָא בְּשַׁעַת עֲשִׂית הַעֲטָרָה שֶׁיִּנְיַחוּהוּ בְּרֵאשֵׁי חֲתָנִים דְּעֵלְמָא, שְׂרִי⁴⁷, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סְעִיף ח' מ"א ו"א: [י] י"א (מג) שְׁנַתְנָם הַגּוֹלִים לְעִבּוּדַת כּוֹכָבִים. פְּרוּשׁ, לְבֵית עִבּוּדַת-כּוֹכָבִים הַדְּלִיקָה: (מד) וְכֵן שְׂמִישָׁן וְכוּ'. כְּלוּמַר, דְּאִז מִתְרִין לְהַדְּיוּט, וְכֵמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּהַגְ'ה, דְּנִתְכַּבֵּל מִהֵם שֶׁם נִוִי עֲפוּיִם עַל-יְדֵי כַּפּוּן, אֶפְלוּ הֵכִי אֲסוּרִין לְגִבוּהָ מִשׁוּם דְּמָאִים, וְהוּא הֵדִין שְׁעוּדָה הַנוֹטָף מִנְּרוֹתֵיהֶם דְּאָסוּר [ח"א]. וְאִם לֹא הִדְלִיקוּ עֲדוֹן מְעוֹלָם וּמִכְרָן שְׂמִישָׁן לִישָׁאֵל, (לד) מִתֵּר אֵף לְגִבוּהָ, דְּלֹא חָל עֲלֵיהוּ שֶׁם נִוִי עֲפוּיִם מְעוֹלָם⁴⁸: (מה) בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת. וְהוּא הֵדִין לְכָל הַדְּלִיקָה שֶׁל מִצְוָה, (לו) פְּגוּן הַדְּלִיקַת הַנֵּר דְּשִׁבְתָּ וְדִחַנְפָּה אוֹ לְלַמֵּד לְפִנְיָהֶן, דְּאָסוּר, (לז) וְהוּא הֵדִין לְכָל מְלִי דְּמִצְוָה אֵין עוֹשִׂין מִדְּבָר שֶׁנַּעֲשֶׂה לְעַפּוּיִם⁴⁹, עַד סִימָן י"א סְעִיף ח' וְסִימָן תַּקּוּפוֹ סְעִיף ג'. וְלַעֲנֹן לְעֲשׂוֹת מִבֵּית תַּפְּלָה שֶׁל עֲפוּיִם בֵּית-הַכְּנֶסֶת, כְּתוּב הַמְּגִנָּא-אֲבָרְהָם בְּשֵׁם הַרְאִים לְהַקְל, וְהַשַּׁעַם, כִּי לֹא נַעֲבַד הַבַּיִת עֲצֻמוֹ מְעוֹלָם; וְרַעַת הָאֵלֶּיָהּ רַבָּה נוֹטָה לְהַחֲמִיר לְעֲשׂוֹת בֵּית-הַכְּנֶסֶת קְבוּעַ, עַד שֶׁמִּסְ⁵⁰, וְכַמְדָּמָה שֶׁהַעוֹלָם נוֹהֲגִין לְהַקְל. וְעַד בְּאוּר הַלְּבָה שֶׁבְּרַנְוֵי דְּדוּקָא שְׂאֵין דְּרַפֵּן לְהַעֲמִיד שֶׁם אֱלִילֵיהֶם, אָבֵל אֵלוֹ שֶׁמְעַמְדִּין שֶׁם אֱלִילֵיהֶם, אֵף שֶׁהוֹצִיאֵם מִשֶּׁם וּמְכָרוּ הַבַּיִת לִישְׂרָאֵל, דְּאִז מִתֵּר לְהַדְּיוּט מִשֶּׁם שֶׁכָּבֵר נִתְכַּבֵּל עַל-יְדֵי-זֶה מִשֶּׁם מְשִׁמִּישֵׁי אֱלִיל. כְּרֵאִיתָא בִּינְרַה-דְּעָה ק"מ סְעִיף ג'. עַל-כֵּל-פִּנְיָם לְבֵית-הַכְּנֶסֶת אָסוּר: (מו) אף-על-פי שמתרים להדיוט. רוּצָה לוֹמַר, מִשֶּׁם בְּטוּל וְכוּ'. אֶפְלוּ הֵכִי לְגִבוּהָ אָסוּר מִשׁוּם דְּמָאִים. וְהוּא הֵדִין מְנֻרוֹת שֶׁקִּירִין לִיִּכְסְעִירָו שֶׁהֵיוּ בְּבֵית אֱלִילִים, שֶׁלְּקַחְתָּן יִשְׂרָאֵל אַחַר שֶׁבָּטְלָן הַעוֹבְדֵי-אֱלִילִים, שֶׁמִּתְרִין לְהַדְּיוּט, אֶפְלוּ הֵכִי לְבֵית-הַכְּנֶסֶת אָסוּר מִשׁוּם דְּמָאִים, וְהוּא הֵדִין לְהַדְּלִיק בְּהֵן בְּבֵיתוֹ לַעֲרֹף מִצְוָה כְּמוֹ לְנֵר שֶׁבֵּת וְכוּמָה [פְּרִי-מַעֲרִים בְּפִרוּשׁ דְּבַרֵּי הַש"ז], וְאֵף דְּאֵלֶּיָהּ רַבָּה צָדַד לְהַקְל, הַפְּרִי-מַעֲרִים וְהַמָּאוֹן רַבִּי עַקִּיבָא אֵיגַר

שער הציפון

(לג) בית-דין: (לג) הג"א: (לד) תשובת תת"ס ס"פ סימן מב: (לה) יורה דעה קל"ט: (לו) מגן אברהם:

תרפ"ח: 1 פמוטות.



הלכות בית הכנסת סימן קנר

(מו) שְׁעוּה אִי גַר לְבֵית־הַכְּנֶסֶת (טו) (מח) אָסוּר לְהַדְלִיקוּ (פסקי טהריו סי' סיוז). וְעַיִן בְּיוֹרְדֵי־דְעָה סִימָן קַלְט וְרַגְוּ בְּרִינִים אֵלֶּי: **יב** עֲבָרָה שְׁנֵי־מֵצָא בְּשֶׁמֶן שֶׁל בֵּית־הַכְּנֶסֶת. (מט) אִם הוּא (יח) מְאוּס (יג) אָסוּר לְהַדְלִיקוּ (יט) [*] בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת: **יג** (נא) יָגֵר שֶׁל בֵּית־הַכְּנֶסֶת (נב) מִתַּר לְקָרוֹת (יט) לְאוּרוֹ: **יד** (נג) פֶּאִין מְדֻלְקִין גַּר (נד) שֶׁל הַדְּיוֹט מִנֵּר בֵּית־הַכְּנֶסֶת. **יז** יוֹשֵׁב מִי שְׂאוּמֵר דְּהַגִּי מְלֵי בַעֲדוֹ *שְׂדוּלְקִין לְמִצְוַתוֹ, אָבֵל (נה) בְּשַׁצְרִיף לְכַבּוֹתוֹ מִתַּר: הַגָּה מִיְהוּה, לֹא נִתְּנָה לְזַהֵר בְּכָף וּמְדֻלְקִין בְּהֵן גַּר שֶׂהוּא (נו) לְצַרְף (צ) [כ] גְּדוּל, וְאֶפְשֵׁר נִסְכֵּן שְׂדַעַת בֵּית־דִּין מִתְּנָה בְּכָף, וְכֵן בְּכָל הַדְּבָרִים שֶׁנִּתְּנָה לְהַקְלֵל בְּדָבָרִים כְּאֵלוֹ, וְהוּא מֵהָאֵי טַעְמָא (פסקי טהריו סימן רע"ג): **טו** בְּגִי בְּרַף שֶׁקָּנָה סְפָר־תּוֹרָה (נז) וְהִתְּנָה שָׂאֵם יָצָא אֶחָד מֵהַכֹּהֲנִים שֶׁהִנְשָׂאָרִים יִתְּנוּ לוֹ חֶלְקוֹ, (כא) (כב) וְהוֹקֵרוּ

מ שם עתיב טו
נ שם בויג ס קליבו
ע ומקריית
הגלמה
ציעיה
פ קטורת ר' יצחק פו
יודא

שערי תשובה

[*] בבהכ"נ. עבתי, וכתב הרשב"י ח"ב סימן קעא: ששן של בהכ"נ לעולם הוא זמנו ואסור לקנות, אם לא שפרכהו וט"ה במעמיה וקנו סדמיר ס"ת הפלגין בקדש, ואם אין בו אלא הונקה אי"צ עליו, ע"ש: [כ] גדול. עבתי, וקאש"ל אברהם קתב: מה שמקלן להדליק הפי"א של טאבאק"ו⁵² כו ענ תשובת בית יהודה כו' ומשפיעות הדברים שבכ"י מתיר, ובכ"י נמן מקשול למענינים שארנה שם פ"ב שדבר ששטו לאפור, והמקל משום לב ב"ד מהנה אין לו על מה שיסמך, ראלו הפקל בעדלקת גר משום לב ב"ד שתנה, שהוא דבר שפ"ל משפמלשין בו וצריכין להדלקת גר, מטא"כ קנה, ואפלו משלקת לבד סכנה לא דאסור להדליק ומכ"ש משלקת תקשור עם הפחילה, ע"ש. ונראה פשוט דאסור להדליק מנר של בהכ"נ הפי"א, כי מלבד הנר עצמו יש פנה קפידא מחמת קדושת בהכ"נ, שנה הוי קטו אצילה ושתנה, ולכן אפלו מנר של אי"צ אסור, וגם שגר אי"צ ג"כ עשוי לכבוד בהכ"נ, אכל בכתי"מדרשות שתקמים ותלמידותם קבועים ללמד וללמד תורה לבעלים לעצמן השאפן לא טרחתין צליהו ללכת לפי התבעיר שם את הפי"א, שיש פנה משום בטול תורה ובכ"י נבאי לב ב"ד מהנה, וסי"מ גר של תפלה יש להתקיה, שאלי אין דעת המתנדבים גר למאור בשעת תפלה לה, אכל בגר אי"צ שדולק כל המעלי"צ יש להמיר: [כא] וְהוֹקֵרוּ. עבתי, ומ"ש המפי"ט ח"ב סימן קעא: בגי העיר שנהיה להם בהכ"נ א' ומתמת סנה הצרכי לתק עצמם לב, הדין שכל כלי"קדוש וס"ת תחלקו שאפן זה: אם יש חפצים ודויעים שהקדושם א' יכול הוא או יורשיו להוליקם לבהכ"נ אפ"ש

באר היטב

לכל גר מצונה, וה"ה לכל מלי דמצונה אין עושין מדבר שנצשה לעבודת כוכבים, מ"א, עין סי' יא ס"ח וסי' תקפו ס"ג: (טו) אָסוּר לְהַדְלִיקוּ, דְּרַמֵי לֶאֱרֹבֶן שְׂאִין חֶקְבֵלִין מְטוּנֵי, אָבֵל מְעוּבִים חֶקְבֵלִים, כ"כ ב"ד סי' רנד. ובס"ח סי' תרפז פתב דאם נתן המוקד מעות לכתב ס"ת בשמו שרי נכ"כ הש"ך פסי' רנד בשם מב"ט: (יז) מְאוּס, וְאִם יֵשׁ ס' לְכַשְׁלָה מִתַּר לְהַדְלִיק, ס"ז מְנַן אֶבְרָהִם: (יט) בְּבַהכ"נ. ה"ה לְשַׂאֵר הַדְּלָקָה שֶׁל מִצְוָה, רש"ל: (יט) לְאוּרוֹ, הֵינּוּ בּוֹקָא דְּבַר שֶׁל לְמוֹד, וְכִי"מ מְדָאָר בְּסַעֲרֵי יָד אֶפְלוֹ לְהַדְלִיק מִמְנֵי, וּמִיְהוּה, זְהוּ בּוֹקָא בְּמֵי שְׂנֵדֵר גַּר לְבַהכ"נ דְּעָלָה קָאֵי, אָבֵל הַגִּיטוֹת שְׂעוּשִׁין הַגִּבְרִים דְּנָרְהָ לָחַץ בְּמִ"ש כָּל א' גַּר לְבִיתוֹ וּמִשְׁמַשׁ בְּהֵן תִּשְׁמִישׁ חַל ה"ל לב ב"ד מִתְּנָה עֲלֵיהֶן, אָבֵל פְּאוּקָן שְׂעוּקָרִין עַל הַמְּנוּחָה אָסוּר לְקָרוֹת פֶּהֶם דְּבַר שֶׁל חַל, מ"א: (צ) גְּדוּל, לְחֹלְהָ שְׂאִין פּוֹ סַנְהָ, מ"א: (כא) וְהוֹקֵרוּ, וְאִם הוֹלוֹ אִי"צ לָפֶן לוֹ אֵלָא בְּשַׁעַת הַזֶּה, לְבוּשׁ, וְאִם הֵנָּה מִתְּנָאֵי שָׂאֵם יָצָא יִתְּנוּ לָהֶם דְּמִיתוּן יִקְחָ חֶסֶת, אַע"פ שְׂנַתְרָצָה אַח"כ לִתְּנוּ לָהֶם חֶסֶת אִינֵם נִקְרָאִים מְחֻנְקִים כִּיּוֹן שִׁישׁ בִּידוֹ לְסַלְקֵם, מ"א. מְצָא דְּבַר בְּהַצֵּר בְּבַהכ"נ זָכָה בּוֹ, דְּחַצֵּר קוּנָה מִלַּח דָּ וְאִין יָד לְהַקְדֵּשׁ, פֶּתַב הַצְרִי לְחַלֵּק עֲצָמִם לְבִי, הַדִּין שֶׁכָּל כְּלִי־קֹדֶשׁ וְס"ת תְּחַלְקוּ שָׂאֵפֵן זֶה: אִם יֵשׁ הוּא בְּתוֹכּוֹ, וְיֵמָּה שְׂאִינּוּ יְרוּצַּ וְחַלְקוּ לְפִי בְּרַף אֲנָשִׁים שֶׁהֵם מִפְּנֵי י"ג נְמַעְלָה,

באר הלכה

הבית אלא כחשמיש להכפה שעליו, ואינו אלא תשמיש דחשמיש לעבודה וזה עצמה, מה שאין כן בבית שהקצה להעמיד בתוכה אילנים לעבוד, אם כן הבית הוא משמש גמור לצרכים, וכמבאר בתנא בסיומן כמה סיעין ג בהג"ה הפ"ל ואם כן בנדיאי אסור למצוה אף לאחר הפסול, וראיתי לגדול אחד שצדד להקל מטעם דנרפן להצמיח העבודה וזה פתכה וכדומה, ואם כן הבית הוי רק תשמיש למשמש; ואין הכוונה נראין, ובאמת ידוע שיש הרבה גזולים שעומדים מגלים על הארץ ועל הכתלים; ומלבד זה, עקר סבתו דמשום זה לא יקרא הבית רק תשמיש לתשמיש לא נהירא, הדין מכל מקום הקצה הבית לעבודה וזה, ועין בדגול מרכבה מה שקתב בשם התוספות, וכן פתב הרשב"א שם בתוספות, ודע עוד, דאם הבית תפלה שלמה לא היתה רק שכונה להם, אפ"ש שיש לצדד להקל אף באפן זה, דאין בכחו לאסור הבית לעולם, עין בפרי"מגדים ועין בעין דצחק אורחיים סימן י: * שדולקין למצותן, וגר של הבדלה, לאמר שהבדיל צליה כבר נצשה המצוה ומתיר להדליק ממנה, אבל לא קדמ⁵⁴ נבית בשם רש"ל, וכן דעת האלה רבה וישב השגת הסגור אברהם, עין שם:

משנה ברורה

מצדדים להורות בדברי הש"ז, ויענין ספקים מבתי אילנים, שהם עשויין רק לשיבה בעלמא ולא לנוי לצמחים, פסק הפרי"מגדים דמתירים לבית הכנסת אף פלי בטול: (מו) שְׁעוּה או גר. והוא הדין (ל) שאר דברים: (מח) אָסוּר לְהַדְלִיקוּ, דְּרַמֵי לְקָרוֹב שְׂאִין מְקַבְּלִין מְטוּנֵי, (לט) והוא הדין ממוקד לחלל שבח בפרהסיא⁵⁵ (לט) או מוקד להקצים אפלו באחד משאר עברות, שאין מקבלין ממן קרפן, אין מקבלין מהן דבר לבית הכנסת⁵⁶; מיהו, אם נתנו מעות לכתב ספר תורה בשמן, שרי [מ"א]: **יב** (מט) אם הוא מאוס, ואפלו יש ששים נגדו דמתיר באצילה, כיון שקאוס אסור משום "הקריבהו נא לפתחה", ויש מקלין ביש ששים⁵⁷; (ג) אָסוּר לְהַדְלִיקוּ בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת, בְּפִרְי־מְגִדִים מְצַדֵּד דְּהוּא הַדִּין לְשַׂאֵר הַדְּלָקָה שֶׁל מִצְוָה כְּגוֹן גַּר שֶׁבֶת וְחִנְפָה, אָסוּר אִם הוּא מְאוּס לוי⁵⁸: **יג** (נא) יָגֵר שֶׁל בֵּית־הַכְּנֶסֶת, הֵינּוּ שְׂנֵדֵר אֶחָד שֶׁמֶן הַדְּלָקָה בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת: (נב) מִתַּר לְקָרוֹת, הֵינּוּ בְּדַבְרֵי־תּוֹרָה וְלֹא בְּקַרְיָאָה וְכדלקמן בסיומן הרעג, שאני התם דבעינן שיהא גר שהדלק לשם מצוה גרידא ולא לשום דבר אחר, מה שאין כן הכא דכוננת הנודר היה רק כדי להרבות מאור בית הכנסת, לפיכך פל פשה דקרו אינשי לאורו בדברי תורה טפי איכא מצוה⁵⁹ ומקבל שכו. ומיהו, זה בוקא במי ששנדר גר לבית הכנסת, וכנ"ל, אבל במקומות שעושין הגוברים נרות, ותצרך לקח במוצאי שבת כל אחד גר לביתו, אפלו משתמש בהן תשמיש חל⁶⁰ שרי, דהו לה לב בית דין מהנה צליהן, אכל באותם שעומדים על המנוחה אסור לקרות בהן דבר של חל [אחרונים]: **יד** (נג) אִין מְדֻלְקִין וְכוּ', דִּישׁ גְּרַשְׁתָּ בֵּית־הַכְּנֶסֶת עֲלֵיהֶם: (נד) שֶׁל הַדְּיוֹט⁶¹, וְלֹאֲפּוּקִי לְהַדְלִיק מִמְנֵהוּ גַּר שֶׂהוּא (נה) בְּשַׁצְרִיף לְכַבּוֹתוֹ, הַשַּׁעַם, הָלָא תְּמִירֵי מְנַר־חִנְפָּה הָלְאֵת שְׂדַלְקוּ וְזֵמן שְׂעִירֵן מִתַּר לְהַנּוֹת מִהֵן⁶² [הגר"א]: (נו) לְצַרְף גְּדוּל, וְלַעֲנִין לְהַדְלִיק הַפִּי"א שֶׁל טַבָּא"ק⁶³ מִנֵּר שֶׁל בֵּית־הַכְּנֶסֶת, עַיִן בְּשַׁצְרִיף־תּוֹבָה שְׂפּוֹסֵק לְאֶפְסוֹר מִנֵּר שֶׁל תְּפֵלָה, וְאָךְ מִנֵּר שֶׁל יֶאֱרָצִיט שְׂדוּלָק כָּל הַמַּעֲחֵלֶצֶת יֵשׁ לְהַתִּיר⁶⁴. כְּתַב סִפֵּר חֲסִידִים סִימָן תתי: לא יקח גר לבקש מעותיו, אכל אם נרא פן נחבאו נגבים בבית הכנסת יקח גר ויחפש [א"ר]. ולעניות דעתה, אחר שכתב רמ"א דלצרך גדול אמרינן לב בית דין מהנה, מסתברא שרי נמי לקח גר לחפש מעותיו שפלו ממנו: **טו** (נז) וְהִתְּנָה

שער הציון

(ל) יורה דעה רנ"ד: (לט) מג"אברהם: (לט) פרי"מגדים:

תרגום: 1 מקטרת 2 ט"ק.



הַלְבוּת בֵּית הַכְּנֶסֶת סִימָן קנ"ד

ביאורים ומוספים

[ביה"ל ד"ה ואי]

משמע מזה הדבר שאפשר לומר מהם אין אומרים בסקמא לב ביה"ד מתנה על יקום⁴⁵.

מתנה עליהם, וכן לענין לקחת ספסלים ושולחנות של בית הכנסת לצורך עריכת שמחה, כתב העורך השלחן (סי"ב) שכיון שנהגו בכך כאילו התנו דמי, וראה בהע' לעיל סי' קנ"ג ס"ק לה.

[משנ"ב ס"ק מד]

קטר אף לקבוע, ולא קל עליו שם נ"י עכו"ם מעולם⁴⁸.

48) ובטעם הדבר כתב בשו"ת חתם סופר (א"ח סי' נ"ב) שאין זה אלא הומנה בלבד, וגם נתבטל על ידי המכירה. וכן לענין נרות שמיחדים להדלקה בבית ע"ז ואף מציינים זאת על האריזה, כתב בשו"ת שבט הלוי (ח"ב סי' נ"ז) שמותר להשתמש בהם לנרות שבת ולשאר דבר מצודה, ואף שמיצרים בבית החרושת לשם ע"ז עצמה, אין זה יותר מהזמנה, כיון שידוע שבית החרושת מייצר איתם לכל מטרה, ומה שמדפיסים על האריזה שהנרות מיועדים לצורך ע"ז, נעשה רק לקידום מכירתם של המוצר, ועוד שכל הייצור הוא באמצעות מכונות וללא מגע יד אדם, וממילא אין כאן מחשבת ע"ז הפוסלת.

[משנ"ב ס"ק מה]

והוא הדין לכל הדלקה של מצודה, כגון הדלקת הנר השבת והדלקה או ללמד לפניה, דאסור, והוא הדין לכל מלי דמצודה אין עושין מדבר שנעשה לעכו"ם⁴⁹.

49) וכן כתב לעיל (סי' קנ"ג ס"ק קב) לגבי תשמישי קדושה, שדבר שהשתמשו בו לעבודה זרה אפילו בדיעבד שכבר קנו אותו, אסור להשתמש בו, ויש למוכרו.

[משנ"ב שם]

ודעת האליה נ"ה נוטה להחמיר לעשות בית-הכנסת קבוע, ע"י ע"כ⁵⁰.

50) ועל כל פנים, מקום המשמש לעבודה זרה ככנסיה וכדו', שכתלו הרבו ולא נשאר ממנו אלא היסודות, כתב בשו"ת אגרות משה (א"ח ח"א סי' מט) שיש להתיר לעשות שם בית כנסת, אלא שקודם יש לתקן את המקום ולשנותו, ורק לאחר מכן יקדישוהו לבית הכנסת.

[משנ"ב ס"ק מ]

כיון שעל-פני פנים אינו מורידה מקדושה⁴⁶.

46) ולעיל (סי' קנ"ג ס"ד) הביא השריע מחלוקת זו לענין האם מותר לקנות בדמי קדושה אחת קדושה אחרת כיוצא בה, וכתב המשניב שם (ס"ק יא) שגם המתירים לקנות בדמי קדושה אחת קדושה אחרת כיוצא בה מטעם שאינו מוריד בקדושה, הוא רק לענין דיעבד שכבר מכר את הקדושה הראשונה, אבל לכתחילה בודאי אסור למכור דבר קדושה כדי לקנות כיוצא בו, כיון שצריך להעלות בקדושה כדוקא, וראה שם בשע"צ ס"ק ה ובהערות לביה"ל שם ד"ה ויש.

[משנ"ב ס"ק מב]

אבל אם התנו בקדושה בשעת עשיית העצמה שניחיהו בקדושה חתנים דעלמא, שרי⁴⁷.

47) ולגבי המנהג שלוקחים כלי קדוש של כסף וזהב שבבית הכנסת ומכסים בהם את הכלה, בשעה"צ לקמן (סי' תקס"ב כח) הביא שהט"ז תמה על מנהג זה הדין מותר להשתמש בכלי קדוש, והירץ שיש לומר שמותר לצורך מצוה גדולה של הכנסת כלה, וצריך עיון. וכתב על זה בשע"צ שם שלפי מה שכתב כאן אין להקל בזה כל זמן שלא התנו במפורש על זה, ולכן לא העתיק את דברי הט"ז במשניב. ולענין פריסת הפרוכת [יש לה רק קדושת בית הכנסת] כחופה לחתנים, כתב לעיל (ס"ק כט) שכיון שנהגו כן יתכן שלב בית דין

המשך מעמוד קודם

תשמישי קדושה לא יועיל תנאי לתשמיש מגונה כמבואר בס"ק לד בשמו, וראה מה שחילק בזה בביה"ל שם.

בהם, וכן הביא בספר גנוי הקודש (פ"ג הע' לו) שכך נהג הגר"ש שקופ.

[משנ"ב ס"ק לג]

מועיל בו תנאי⁴³.

[משנ"ב ס"ק לה]

אבל לא בספר-תורה של יחיד שיש לו בביתו⁴⁴.

44) ובביה"ל לקמן (סי' ד"ה וכן) תמה שברמ"א שם משמע לכאורה שאומרים לב ב"ד מתנה עליהם אף בשל יחיד, ראה שם מה שכתב בזה.

43) ואף שלענין בית הכנסת כתב השריע לעיל (סי' קנ"א כ"א) שלא מועיל בו תנאי בישובר, כתב בביה"ל שם (ד"ה לא) שבמג"א הוכיח מכאן שאכן גם לענין בית הכנסת מועיל תנאי לתשמיש בעלמא, ורק לתשמיש מגונה של קלות ראש לא מועיל תנאי וזכמו כן לענין

